

פסחים צא

משה שווערד

1. תוספות מסכת פסחים דף צ עמוד ב

האונן - כגון שמת לו מת אחר חצות שכבר חל עליו חיוב פסח אבל קודם חצות חל עליו אנינות כדאמר במי שהיה טמא (לקמן דף צח).

2. תוספות מסכת פסחים דף צא עמוד א

שהיה טמא מתחלתו - תימה לר"י מפקח הגל נמי נימא חי הוה כשהתחיל לפקח וי"ל דכיון דמצאו מת אית לן למימר שמתחלתו היה מת שכל הטומאות כשעת מציאתן.

3. ספר מנחת חינוך - מצוה ו - אות א

לאכול וכו' דיני המצוה וכו'. מצוה זו היא למנין הרב המחבר ראשונה במצוות עשה של אכילה, והדינים מבוארים בר"מ פ"ח מקרבן פסח וקצת בפ"ח מחמץ ומצה. והנה החיוב לאכול כזית [פסחים מ"א ע"ב וצ"א ע"א], ובכזית יצא ידי חובתו כמו בכל התורה, גבי מצה עיין פסחים [מ' ע"א] ובכמה מקומות אין מספר [וע"ע להלן אות ט"ז]. **ואם אוכל הכזית שלא כדרך אכילה, עיין משנה למלך פ"ה מיסודי התורה ה"ח ד"ה יש לחקור, נסתפק במצוות עשה אי יוצא שלא כדרך אכילה, ובאחרונים האריכו בזה... ואם אכל כזית בכדי אכילת פרס יצא, כמו במצה ולענין איסור, וביותר מכדי אכילת פרס לא יצא.** ושיעור כדי אכילת פרס אם בדידה משערינן או באנשים בינונים, ובאיזה אכילה משערינן אם במין זה שהוא אוכל או בסתם אכילה, עיין לעיל מצות גיד הנשה [מצוה ג' אות ח'] ומצות עינוי יום הכיפורים [מצוה שי"ג אות ה'] ועשה שוה ללא תעשה כמו שנתבאר לעיל, ועיין להלן [שם] ותמצא נחת. **ואם אין לו שיעור כזית אם מצוה לאכול פחות משיעור, אם הוא חייב מן התורה כמו לאו דחצי שיעור אסור מן התורה כן הכא נמי חצי שיעור מצוה איכא, או דלמא לאו מצוה היא כלל ואינו דומה לחצי שיעור גבי איסורים, עיין משנה למלך פ"א מחמץ ומצה ה"ז ובמהרי"ט אלגזי (דף מ"א) [הל' חלה סוף אות ב' ד"ה והנה לפי] הביא דעות בזה אם מצוה לאכול חצי שיעור גבי מצות עשה, ולקמן בסדר ויקרא [מצוה קל"ד אות ב'] הבאתי קצת ראייה לדבר זה, והאריכו בזה האחרונים, ואין להאריך:**

4. רש"י מסכת פסחים דף צא עמוד א

[גמרא אבל גל ארוך פטור כו' אימא טהור היה בשעת שחיטה. עיין פירש"י וק"ל אם הגל ברשות הרבים הוי ספק טומאה ברשות הרבים וטהור ודאי ואם ברשות היחיד הוה כודאי טמא ונראה דלעולם ברשות היחיד אך זה הוי כטומאת התהום דהא לא ידע אדם מעולם אם היה שם טומאה במקום שהאחיל וגם אז לא ידע שום אדם אם חי או מת אף על גב בזה לחוד לא משהו לו טומאת התהום כגון בגל עגול (משום כיון דנפל עליו גל אתרע חזקת חיים שלו עיין בהאחרונים ביו"ד סימן שצ"ז) מ"מ בהצטרפותו לספק הואיל מהני לשווייה כשהת"ה ועדין צ"ע]:

5. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת פסחים דף צא עמוד א

המפקח הגל וס"ט ולמפרע ברה"י או ברה"ר ויישוב דעת הרמב"ם והמפקח את הגל. צריך בירור היכן היה הגל אי ברה"י הרי ספיקו טמא וא"כ יעשה פסח שני, ואם ברה"ר ה"ז טהור ויאכל מן הפסח, והנה בירושלמי נחלקו ר"י ור"י בספק טומאה ברה"י לר"י טמא רק מספק ולר"י אושעיא ודאי טמא. וא"כ לרש"י י"ל דהגמ' אזלא כר"י דס"ט ברה"י טמא רק מספק, אבל להרמב"ם דפוסק כר"א דטמא ודאי קשה אמאי פסק דאין עושה פסח שני.

ונראה דבריש גדה כתבו התוס' אהא דאמרו דמדאורייתא דיה שעתה ומדרבנן טמאה מעל"ע והק' דנימא דספ"ט ברה"י טמא ות' דהנ"מ מכאן ולהבא אבל למפרע לא ע"ש, והנה הרמב"ם כותב בכה"ג דאח"כ נטמא ודאי וספק אם נטמא מקודם לכן, וצ"ב למה ליה להוסיף שנטמא אח"כ. ובאמת הוא כך לשון הגמ', אימא טהור היה בשעת שחיטה. ומשמע דמיירי שעכשיו ודאי הוא טמא דאל"כ הו"ל למנקט בסתמא אימא טהור הוא.

ולפי"ז יש לחדש דודאי כשאנו דנים על ספק אם הוא טמא עכשיו א"כ ניתנה ההלכה דס"ט ברה"י טמא וממילא שהוא טמא אף למפרע בודאות דאין לחלק ולומר דעכשיו אתה מתיחס אליו כטמא ודאי ועל אותו ספק כשהוא למפרע אתה מתיחס אליו רק כס"ט דמ"ש עכשיו למקודם.
אך אם עתה הוא טמא ודאי בידיעה ברורה שנטמא ואלא שאנו דנים רק על הלמפרע י"ל דבכה"ג ל"א דלמפרע הוא טמא ודאי ואף שהוא ס"ט ברה"י (וכמו"ש התוס' שם ונימא דרק בראתה ודאי עתה לכך למפרע הוי רק דרבנן). וא"כ שפיר מיושב הרמב"ם דמיירי שה"גל" הוא ברה"י ומאחר דהנדון הוא אלמפרע לכך הוי רק ס"ט.

6. שערים מצויינים בהלכה

משנה ואפי' חבורה של מאה שאינן יכולין לאכול כזית כו'. פרש"י שאין יכולין לאכול כזית בין כולם כו'. ומשמע דסגי בכזית אחד לכולם ביחד, והרי בכמה מקומות אמרין שצריך כזית לכל אחד ואחד, וכ"כ ברמב"ם (ק"פ פ"ב). שוב ראיתי שכבר הקשה כן בהגהות מלא הרועים, והביא מגמרא סוכה (מב:) קטן שיכול לאכול כזית צלי, שוחטין עליו הפסח, ופרש"י ממנין אותו על בני חבורה, ומשמע דאפי' יש כבר חבורה צריך שהקטן נמי יוכל לאכול כזית, עי"ש מה שפירש בזה. ונראה לי לפרש דמה דקאמר רש"י שאין יכולין לאכול כזית בין כולם, כלומר שאין בין כולם אחד שיכול לאכול כזית, או אין שוחטין. ואם יש אחד שהוא יכול לאכול כזית שוחטין, והשאר שנמנו עליו יש להם לאכול אפי' לא יאכלו כזית, וזהו עפ"י שיטות הפוסקים שהבאנו בשמ"ב (ח"ג סי' קיט סק"ו) שיש קצת מצוה לאכול פחות מכזית, כמו שיש איסור תורה בחצי שיעור איסור,

7. שפת אמת מסכת פסחים דף צא עמוד א

ברש"י ד"ה ואפי' חבורה של מאה כו' וא"י לאכול כזית בין כולם ותמוה דאפי' אם בין כולם יכולים לאכול כזית אכתי הוי שלא לאוכליו כ"ז שאין אחד מהם יכול לאכול כזית וצ"ל דהכי פי' שאין בתוך כולם א' שיכול לאכול כזית שלם ולשון הרע"ב הוא ואין כל א' מהם יכול לאכול כזית ע"ש [ועי' מ"ש לקמן בחי' על הרמב"ם (פ"ב מה' ק"פ) בביאור פי' רש"י כאן]:

8. רש"י מסכת פסחים דף צא עמוד א

בית האסורין של ישראל - כגון לכופו להוציא אשה פסולה, או לשלם ממון, אי נמי כדתניא (כתובות לג, ב): אם יקום והתהלך בחוץ כו' וכי תעלה על דעתך זה מהלך בשוק וזה נהרג, אלא מלמד שחובשין אותו עד שנראה מה תהא עליו.

9. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת פסחים דף צא עמוד א

מה מועיל הבטחה לשחרר וכו': אבל בית האסורין של ישראל שוחטין בפני עצמו כיון דאבטחינהו וכו'. ופירש"י כגון לכופו להוציא אשה או לשלם ממון וכו'. ויש לדקדק מה שייך ומה מועיל בזה "הבטחה" להוציא.

והרי ממה נפשך אם מתרצה לגרש את אשתו או לשלם ממון. א"כ "חייבין" לשחררו, ומה שייך בזה "הבטחה" וכי הדבר תלוי בשיקול דעתם. וצ"ב.

עוד קשה מאי קאמר דהבטיחוהו ובירושלמי אמרו שזה ספק אם יקיימו הבטחתם וא"כ איך מותר להם לשחררם ואם גירש ושלם חייבים לשחררם דהא ודאי לא חבשום באופן אחר שהרי יש איסור לחבש ישראל שהרי שבת הוא נזק והוא אחד מהחמשה תשלומים וצ"ל דמירי שהבטיח לגרש ולשלם וחיישין שמא יחזור בו ואז לא ישחררוהו. אלא דיש אופן שחבוש כשהכה חבירו וחובשין אותו לשנה לראות אם חבירו יחיה (דהרי טריפה חי עד יב"ח) ויקום על משענתו וצ"ב.

וצ"ל ברש"י דמירי שודאי הוא לנו שיש לו ממון לשלם דאל"כ הוי בספק דלא תהיה לו כנושה ע"ע בחו"מ סי' צ"ז בכסף הקדשים שם. (וע"ע קו"ת ח"ג סי' רכ"א).

10. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת פסחים דף צא עמוד א

השוטת את הפסח שבודאות יבוא לידי נותר

משנה. אין שוחטין את הפסח על היחיד דברי ר"י ור' יוסי מתיר. וקיי"ל כר' יוסי וכתב ע"ז הרמב"ם שלכתחילה הוא שיהיה ראוי לאכול את כולו [עוד כתב הרמב"ם דודאי בעינו לכתחילה שכולם יהיו ראויים לאכול כזית שהרי בעינו לשחוט הפסח לשם אוכליו לגמרי]. ויש לדון לר' יהודה ביחוד שאינו יכול לאכול את כולו וכן לר' יוסי בחבורה מועטת שאין יכולין לאכול כולו, ואין להם עוד אנשים לצרף לחבורה זו. וברי להם שאם ישחטו הפסח יבוא לידי נותר, האם עדיף שלא ישחטו כדי שלא יבוא לידי נותר, או דמצוה שישחטו משום עשה דכרת הגם שיבוא לידי נותר. והדעת מכרעת דבמקום כזה שאין להם דרך שלא יבוא לידי נותר מותר להם לשחוט משום עשה דכרת הגם שיבוא לידי נותר. ועי' כס"מ כן שהנותר הוא כשוא"ת (ועי' חו' הגר"י פערלא על רס"ג שכתב דהרמב"ם פליג).

ועל עיקר הספק אם מותר לשחוט הפסח כשברי לו שיבוא לידי נותר ואין לו עצה לשחוט בלי שיבוא לידי נותר דלכאורה יש בענין זה ראיות סותרות לכאן ולכאן, דלעיל (פט א) גבי חמשה שנתערבו עורות פסחיהן אמרו שם שלא התירו להן להביא פ"ש ולהתנות בשלמים משום דממעט זמן אכילתו, הרי דאפילו משום חשש ד"שמא יבוא לידי נותר" אמרו שלא יביא פסח, ק"ו בנ"ד שודאי יבוא לידי נותר.

נראה דיש לדחות ראיה זו דיתכן דשלא למעט זמן אכילה זהו תקנת חכמים שעשו בקרבנות וחמיר יותר משאר סיבות שמביאות אותו לידי נותר והגם דטעם התקנה היא מצד חשש נותר, מ"מ אחר שקבעוהו לאיסור, חמיר יותר אפילו מסיבות אחרות שגורמות לו לבוא ודאי לידי נותר.

11. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת פסחים דף צא עמוד א

ק"פ לקטנים לבד

וקטנים לחודיהו. וברמב"ם דקטן שהיה מגוי על הפסח בראשון והגדיל בינתיים פטור מפסח שני. וק' דאף אי שלב"א דאורייתא מ"מ הקטן עצמו פשיטא דלאו בר חיובא הוא וצ"ל דמ"מ נחשב הפסח שנשחט אף על הקטן ול"ש פסח שני.

עוד כתב הרמב"ם דקטנים לחוד אין מביאין הפסח שאינם בני דעת. וכוננתו שאינם יכולים לשמור הפסח, והוא דין רק מדרבנן וכמו שמבואר להלן בגרים. דמסתבר דלפימ"ש הרמב"ם בפ"ה מק"פ ה"ה ו' דקטנים הם בני מינוי א"כ אפשר אף להקריב רק עליהם (ומ"מ יל"ד כנ"ל דמאחר שאינם בני חיובא, וצ"ב).

12. תוספות מסכת פסחים דף צא עמוד ב

איש ולא קטן - תימה אמאי איצטריך דהיכן מצינו שחייב קטן במצות וי"ל דאיצטריך לקטן שהגדיל בין שני פסחים דס"ד דחייב לעשות פסח שני קמ"ל דשני תשלומין דראשון הוא ובפרק מי שהיה טמא (לקמן דף צג). משמע דנפקא לן מקרא אחריו ובפ' ד' מיתות (סנהדרין דף נד): נמי קשה אמאי איצטריך איש פרט לקטן בבא על אשת איש ועל אשת אביו ועל הבהמה.

13. מהרש"א חידושי הלכות מסכת פסחים דף צא עמוד ב

בד"ה איש ולא קטן כו' ובפ' מי שהיה משמע דנפקא לן מקרא אחריו כו' עכ"ל דבריהם אינן מובנין לי דר' נתן הוא דסבר הכי דשני תשלומין דראשון הוא אבל הכא רבי יוסי ע"כ כר' ס"ל כפירש"י ותוס' ואלבינה שני רגל בפני עצמו הוא ושפיר איצטריך ליה לר"י למעט מאיש קטן שהגדיל בין ב' פסחים מיהו רבי לקמן ס"ל דקטן שהגדיל בשני חייב דרגל בפני עצמו הוא ולא ממעט לי' מאיש וק"ל:

14. רש"ש מסכת פסחים דף צא עמוד ב

תוספות ד"ה איש ולא קטן וי"ל דאיצטריך לקטן שהגדיל כו' דס"ד כו' קמ"ל כו'. עיין מהרש"א ולולי דבריהם הנ"ל דלא ממעט אלא מכרת אבל חייב לעשות פ"ש וכרבי לקמן והשתא ליכא פלוגתא דאפשר דרבי נמי

מודה דאין כרת בקטן שהגדיל ומדויק לשון הגמרא דהכא למעוטי קטן מכרת רק דצריך טעם מדוע לרי"ה ממעט מאיש אשה מעיקר חיובא ולרבי יוסי אינו ממעט קטן אלא מכרת ולכאורה בין לדידהו ובין לדידי קשה איך ממועט קטן שהגדיל מהאיש הא השתא איש גמור הוא וי"ל משום דכתיב ההוא משמע שיהיה באישותו מקודם דהיינו מפ"ר וכמו דדרשינן (במגילה יא) הוא אחשוורוש הוא ברשעו מתחלתו וע"ס וכן כלם שם:

15. שערים מצויינים בהלכה

דף צא: איש למעוטי קטן מכרת. הקשו התוס', היכן מצינו שחייב קטן במצות, ותירצו דאיצטריך לקטן שהגדיל בין פסח ראשון לפסח שני, דס"ד דחייב, קמ"ל דפטור כו'. וראיתי בשפת אמת, די"ל דאיצטריך "איש" למעוטי קטן שנעשה בר מצוה בליל פסח, והשחיטה הוא ביום, וממעטין בכה"ג מכרת אם לא שחטו עליו, ומ"מ מסופק הוא אי איכא חיובא עליו, כיון דהשתא בשעת השחיטה עדיין קטן הוא. ונ"ל שיש להוכיח שהוא חייב, עפמ"כ הרמב"ם (ק"פ פ"ה ה"ז) דקטן שנתגדל בין פסח ראשון לפסח שני חייב בפסח שני, ואם שחטו עליו בפסח ראשון פטור, והקשה הכס"מ, אטו קטן בר חיובא הוא, והביא בשם מהרי"ק, דכיון דרבייה רחמנא לקטן שישחטו עליו וממנים אותו, לכן פטור מהשני, וכוונתו משום דדרשינן "שה לבית אבות" מ"מ כדאיתא לעיל (פח.), ומעתה אם אמרינן שכשהגדיל בין שני פסחים הוא קצת בגדר חיובא, דמה"ט יצא בפסח ראשון, כש"כ כשנעשה בר מצוה בלילה שהוא זמן אכילה, והשחיטה הוא בגדר מכשיר דהא תלוי באכילה כדכתיב "איש לפי אכלו". ועי' באור שמח דמשבח דברי המהרי"ק, ומסייע

16. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת פסחים דף צא עמוד ב

תוד"ה איש ולא קטן, קמ"ל דשני תשלומין דראשון הוא. ולפי"ז נמצא דמ"ש תורה "איש ולא קטן" התורה לא באה כאן כלל ללמדנו חידוש דין בדיני קטן אלא התורה באה ללמדנו גדרי פסח שני שזהו תשלומין דראשון, והתורה לימדה אותנו דין זה ע"י שאמרה דין קטן.

17. תוספות מסכת פסחים דף צא עמוד ב

איש זוכה ואין קטן זוכה - תימה אמאי איצטריך קרא והא קי"ל דאין שליחות לקטן ובפ' קמא דבבא מציעא (דף יב.) מוכח דזכיה מטעם שליחות וכי תימא מהכא קי"ל דאין לו שליחות אכתי קשה אמאי איצטריך למעט דאינו זוכה הא אפילו לעצמו אין לו זכיה במציאתו אלא מפני דרכי שלום כדאמרינן בהניזקין (גיטין דף נט.) ויש לומר דדוקא מציעא אבל מתנה דדעת אחרת מקנה אותו עדיף כדמסיק בשנים אוחזין (ב"מ דף יב:) וכן בפרק התקבל (גיטין דף סד:) קאמרינן צרור וזורקו אגוז ונוטלו זוכה לעצמו אפי' לגבי קנין דאורייתא.

18. דף על הדף פסחים דף צא עמוד ב

בגמ': 'הוא מיבעי ליה לכדרבי יצחק דאמר איש זוכה ואין קטן זוכה. וברש"י: "ואין קטן זוכה, דאין נעשה שליח".

הגאון רבי יוסף שאול אב"ד לבוב זי"ע **בספרו שואל ומשיב** (מהדורא א ח"ב סימן קי ד"ה והנה בהא) **כתב בזה הערה נפלאה, וז"ל:** "והנה בהא דאמרו דיליף מקרא דויקחו להם איש שה לבית דאיש זוכה ולא הקטן זוכה, והיינו משום דאינו נעשה שליח ועיין רש"י פסחים דף צ"א. והדבר תמוה דהא קודם מתן תורה היה להם דין בני נח, ועיין פ"ד שהאריך בזה, ואם כן אף שהיה גדול לא היה שייך שליחות. אמנם, נראה דהרי כל הטעם דעכו"ם אינו בר שליחות הוא מדכתיב 'אתם גם אתם', מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית, ועיין ב"מ דף ע"א ועיין בגיטין דף כ"ג שפירש רש"י מהולים ובאו בברית מצות, ולפי זה הרי על כל פנים מולים היו, והתורה לא קבלו עדיין, וכיון שעל כל פנים נצטוו במצות פסח מצה ומרור, א"כ שוב היו יכולים לעשות שליחות, דמקרי בני ברית".

וכתב עוד: "ובזה מיושב מה שמצאתי במקנה שהקשה בקידושין דף מ"א ע"ב, דהיאך ילפינן שליחות מלוקח 'איש שה לבית אבות', הא לא שייך שליחות בבני נח, ולפי מה שכתבנו אתי שפיר דאז היה מקרי בני ברית על ידי מצות המילה והמצות שנתנה להם אז, והרי אמרו 'דברו אל כל עדת ישראל' אם כן נקראו בני ישראל, מיהו אין זה ראייה, דמכל מקום 'בני ישראל סבא' הם, ועל כל פנים הדבר ברור דשייך שליחות בהן, ודו"ק".

19. תוספות מסכת פסחים דף צא עמוד ב

שמה ידקדקו בו ויביאוהו לידי פסול - תימה דבעי למימר דגרים מדקדקים ביותר ודמי להא דאמרינן (חולין דף ד.) כל מצוה שהחזיקו בה גרים וכותים הרבה מדקדקים בה יותר מישראל ובירושל' גרים אמר רבי יעקב בר יצחק בשם רבי יוסי אין עושין חבורות של גרים שמתוך שהן מקולקלים אין מדקדקין ויביאוהו לידי פסול ובכל דוכתא נמי חזינן דגרים לא דייקי במצות כישראלים והכא קאמר דגרים מדקדקים יותר.

1. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת פסחים דף צא עמוד ב

מרור בלא פסח אי הוי דרבנן

רש"י בד"ה לית ליה לר"ש וכשם שנשים באכילת מצה חובה הכי נמי במרור. האחרונים תמהו על רש"י ממ"ש רבא להלן (קכ א) דמצה בזמה"ז דאורייתא ומרור דרבנן ומזה יש ללמוד דמרור אין חיובו מן התורה אלא כשאוכל פסח. וא"כ ה"ה נשים דאין חייבות במרור. וכן מבואר ברמב"ם (פ"ז הי"ב) וז"ל: אכילת מרור אינה מצוה מן התורה בפני עצמה אלא תלויה היא באכילת הפסח. שמצוות עשה אחת לאכול בשר הפסח על מצות ומרורים. ומבואר ברמב"ם שבכל ענין שאין אוכל פסח אי מצד שהיה טמא ודרך רחוקה או שאר אונסין אז גם אינו חייב במרור מן התורה, ואפילו בזמן המקדש. וכ"פ שמזכיר מצה ומרור אינו אלא שיגרא דלישניה שהמרור תלוי רק בפסח ולא במצה. ועיין רש"ש כאן ולקמן קט"ו ע"א.

ועכ"פ בשיטת רש"י כאן מבואר דמ"ש רבא מרור בזמה"ז דרבנן זהו דווקא בזמן הזה דליכא פסח כלל, אבל בזמן דאיכא פסח הוי מרור מן התורה גם לאלו שאין עושין את הפסח. ודלא כשיטת הרמב"ם הנ"ל, ועיין מנ"ח (סוף מצוה יז) שהאריך בענין זה. ועיי"ש שכתב שיש לדקדק חילוק זה מהסוגיא בערבי פסחים שם.

2. חזקוני על שמות פרק יב פסוק יח

עד יום האחד ועשרים - פרש"י למה נאמר והלא כבר נאמר שבעת ימים לפי שנאמר ימים לילות מנין ת"ל וכו'. חז"ק היאך מצינו למימר לילות מנין הרי לעיל כתיב מיום הראשון עד יום השביעי ואפ"ל לילות משמע. **אלא ע"י דחזק י"ל יש לך דברים שמקבלים שכר בעשייתם ולא עונש כשאין עושים אותם כגון מצה בלילה הראשון ויש לך דברים שאין מקבלים שכר בעשייתם ושכר כשאין עושים אותם כגון מצה מליל ראשון ואילך. ומ"מ מצות, שבעת ימים מצות תאכלו כתיב כלומר אם אכל מצה כל שבעת הימים קיים הפסוק זה**

של שבעת ימים מצות תאכלו. לילות מנין כלומר אם אכל כל שבעת הלילות מצה מנין שקיים את הפסוק ת"ל עד יום האחד ועשרים מכל מקום. מיום הראשון עד יום השביעי לא קאי אלא אכי כל אוכל חמץ.

3. שדה חמד ח"ז ע' 405-408

י"ד) **בענין** אכילת מזה. בכל ימי הפסח בימים ובל לות חוץ משני לילות ראשונים הדבר פשוט שאינה אכילת חובה ואי צעי אכיל ואי צעי לא אכל מזה ולא ראיתי ולא שמעתי בהיותי בעיר מולדתי עיר הקודש ירושלים חוב"ב ולא בשכני בעיר גדולה של חכמים מי שבדרך על אכילת מזה בימי פסח לא בימים ולא בלילות כי אם בשני הלילות ראשונים אבל בימים אפילו בימים ראשונים וכן בשאר הלילות אין מצרכים כי אם ברכת המוציא אבל לא ברכת על אכילת מזה והטעם פשוט כיון שאין האכילה בהם חובה או מזה רק רשות כדאמרינן בש"ס (פסחים ד' ק"ך ע"א) וכן פסקו הפוסקים הרי"ף והרמב"ם והרא"ש והטור עי"ש ומרן בש"ע סי' עת"ה ס"ז כתב אין חיוב אכילת מזה אלא בלילה הראשון בלבד ואין לדקדק מלשון זה דחיובא הוא דליכא הא מזה איכא דכל כי האי איבעי ליה לפרושי בהדיא אלא ודאי סהמו כפירושו דאינו לא חובה ולא מזה אלא רשות וכמו שמפורש בדברי הרמב"ם בפרק שישי מהלכות מזה ובדברי רבינו הטור עי"ש וכן כתבו הפוסקים בסו' חנ"ה דין מ"ט שלנו אם לשפכן מפני המת או התקופה שיש לחלק בין מזה שיוצא זה ידי חובתו בשתי הלילות דקפדינן שלא יהיה גראה כמזולז במאמר הכסוב שומר מזה לא ידע דבר רע למזה של הימים ושאר הלילות עי"ש וכן כתבו מרבני האחרונים עיין להרב פחד יצחק הובא בעיקרי הד"ט סי' ח"י אות ס"ב הבאתיו בשדי חמד ח"א במערכת אכילה אות ח' :

וזה לשון הרב דרך פקודין במלות עשה יו"ד בחלק הדבור אות ד' ובשאר ימות החג אין מזה לאכול מזה רק שלא לאכל חמץ ושם בחלק המחשבה אות א' כתב שבעת ימים דמנות רשות רק אם בא לאכול לחם לא יאכל חמץ עכ"ל ואם זכרתי אינו מכוין ראיתי כן בכמה ספרים דאכילת מזה בימים ובשאר לילות אינו אלא רשות ואי צעי לא אכיל ומשום הכי אין מצרכין על אכילת מזה עליהם ואף דהרב חתם סופר בחלק יו"ד סי' קנ"א (בר"ה ומ"ש התוס') כתב שדעת החזקוני על התורה דמזה איכא באכילת מזה כל שבעה וכהו שבחידושיו עשה לו סמוכים וייחס לזה דעת הרא"ש והר"ן מכל מקום כבר כתב מפורש דרשות היא ואי צעי לא אכיל כלל ומשום הכי אין מצרכין על מזה כל שבעה אלא דמכל מקום אי אכיל מזה קעביד עי"ש איברא דאינו מבין לדעת החזקוני דאי אכיל מזה קעביד למה לא יברך ומאי שנא משחיטה דאי צעי לא שחיט ואי שחיט מזה קעביד ומברך על כל פנים הרי כתב מפורש דאינו מברך על אכילת מזה והראשונים הרז"ה בסוף פסחים והרשב"א בתשובה וכמה מרבני האחרונים עמדו לבאר מפני מה אין מצרכין על המזה כל שבעה עיין למרן חיד"א בספר ברבי יוסף סי' עת"ה אות ו' ובמחזיק ברכה וחק יעקב ושלחן גבוה ס"ק כ"ח ובשו"ת בנין ליון החדשות סי' מ"ו שמעת מינה דנקטי בגשיות דאין לברך על אכילת מזה בשאר לילות ולא בימים כלל :

וְכִי זֶה הוּא פְּסוּט מֵאֵד צַעֲרֵי וְלֹא הִיָּיְתוּ לְרִיךְ לְכַתּוֹב כֻּלָּ לֹאֵל שְׂטוּט לִי שֶׁבִיעֵר הַיּוֹמָה הַרְבֵּה בְּעַלְי בְּחַיִּים וְקִלְתָּ מִצִּיּוֹת יָם מֵהֶם שֶׁהֵיוּ טוֹהֲנִים לְבָרֶךְ עַל אֲכִילַת מֵאָה בְּכָל יוֹם הַפֶּסַח בַּיּוֹמִים וּבְלֵילֹתָ כֹּל זְמַן שְׁשׂוּפִים הַעוּדָה מְזַבְּרִים הַמוֹחֵל וְעַל אֲכִילַת מֵאָה כַּדָּרְךְ שֶׁמְזַבְּרִים בְּשֵׁנֵי הַלַּיְלֹת וְיָם מֵהֶם שֶׁהֵיוּ מְזַבְּרִין רַק בְּשֵׁנֵי הַלַּיְלֹת וּשְׁנֵי יוֹמֵי רִאשׁוֹנֵי וְעַמְדָתִי מֵרַעֲדָה לְקוֹל הַשְּׁמוּעָה וְחִקְרָתִי בְּדַבָּר וְהִנֵּה אֲמוֹת הַיּוֹדְעָתִי לֹאֵם (בַּהֲמַרְזָה בְּכָל בְּתֵי כְּנַסְיוֹת) שֶׁלֹּא יִבְרָכוּ בְּרִכּוֹת לְבַעֲלָה כִּי מִנְהַג זֶה לִפִּי דַעְתִּי אֵין לֹו מִקּוֹם וּמִנְהַג בְּטַעֲמוֹת הוּא וְחָף סְרָאִיִּי לְהַרְבֵּ יִפֶּה לֵלֵב בַּחֲבִיב שֶׁמְדַבְּרִין יָם לַעֲשׂוֹת סְמוּכִים לְמִנְהַגֵּי הַגִּלְגָּל נִרְאֶה לִי הַדֵּל דַּחֵן לְסַמּוֹךְ עַל זֶה כְּמוֹ שֶׁאֲבָאֵר כְּסִ"ד וְהוּא שֶׁכָּתַב בְּדָף כ"ט ע"ב דְּמַדְבְּרֵי הַרְבֵּ אֲבָן עוֹרָה בְּפִרְשָׁתָּהּ בָּא עַל פְּסוּק שְׁבַעֲתָה יוֹמִים מֵאֹתָהּ הֵאֱכַלְתָּ מִתְּבָאֵר שֶׁסּוֹבֵר דְּאֲכִילַת מֵאָה כֹּל שְׁבַעֲתָה הִיא תוֹבָה וְכו' וְשֶׁ בְּדָף ח"ק ע"ב כָּתַב שֶׁכֵּן מִתְּבָאֵר גַּם כֵּן מִמֵּה שֶׁכָּתַב בְּפִרְשָׁתָּה מִשְׁפָּטִים עַל פְּסוּק אֵת חַג הַנוֹטָה שֶׁמְסוּר שֶׁשָׁם יוֹמִים הֵאֱכַלְתָּ מֵאֹתָהּ וְשֶׁכֵּן נִרְאֶה מְדַבְּרֵי הַרְבֵּ לְדַרְךְ בְּמֵאֲמַר ד' כֻּלָּ ו' פ"א בְּמֵה שֶׁנֶּחֱן טַעַם לְאֲכִילַת מֵאָה שְׁבַעֲתָה יוֹמִים וְכָתַב דָּאָף דְּמַדְבְּרֵי חִרְיָא בְּשֵׁם הַגְּדוּלִים בְּקוֹנְטְרִים וְעַד לְחִכְמִים (בְּשֵׁם רַבִּי עֲבֵתָה רַבִּי אִיִּילִיא סְנַבְּבָר שֶׁתַּלְמוּדֵי הַרְבָּבִיעִי שֶׁלָּחוּ יָד בְּפִירוּשׁוֹ וְהוֹסִיפוּ מִדְּעַתָּה דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא כֵן וְכֹל לְשׁוֹן שִׁמְלַח בְּחוֹמֵם וּבְכַבְיָאִים שֶׁהוּא מִתְּנַגֵּד לְדַבְּרֵי רַז"ל אֵינוּ מִתְּרַבְּבִיעִי עַלְמֹו רַק תַּלְמוּדֵיִו אַחֲרֵי מוֹחֵו שֶׁלְּשׁוֹן יָד וְזִים שֶׁלֹּא בִּידְעֵתוֹ לְכַתּוֹב אֲשֶׁר לֹא עֵלָה עַל לְבוֹ וְהַרְבָּבִיעִי וְכֵסֵּלֹו נָקִי מִכָּל מִקּוֹם בְּכַנּוֹן דָּא דְּבַגְמָרָא לֹא אֲמַרְוּ אֵלֶּה רֵשׁוּהַ בְּנֵהֲנוּ הַבְּחִירָה בִּיד הַאֲדָם לַעֲשׂוֹת מֵה שִׁירְלָה לֹא מֵי פֶּסֶר נִפְסִיָּה שֶׁלֹּא לְאֲכִילַת שְׁהִי יָם אֲוֹמְרִים שְׁמֹוֹה לְאֲכִילַת וְאֵין זֶה מִתְּנַגֵּד לְדַבְּרֵי רַז"ל כִּיֹּן שֶׁהֶם אֲמַרְוּ שִׁיעֲשֵׂה מֵה שֶׁלְּבוֹ חֶפֶץ וְעַלְיוֹ תִּבְנֵה בְּרַכָּה טוֹב שֶׁמְרַבֵּה בְּבִרְכּוֹת לִיבּוֹל וְלִימֵי כֹל הַיּוֹמִים אֵלוֹ דְּבָרֵי י"ו :

הִנֵּה אֵם כּוֹנֵה לֹוֹמֵר שִׁאֲכַל יוֹבְרֵךְ בְּרַכָּה עַל אֲכִילַת מֵאָה אֵין דַּעְתִּי הַעֲטִיָּה נִחָה בִּזְה דָּאָף אֵם לְדַעַת הַרְבָּבִיעִי חוֹבָה לְאֲכִילַת כֹּל שְׁבַעֲתָה הַיּוֹמִים וְכֵן לְדַעַת הַרְבֵּ לְדַרְךְ מִכָּל מִקּוֹם אֵין לֹו לְסַמּוֹךְ עַל זֶה לְבָרֶךְ מִדַּעְתִּיִּו דָּאָף אֵם הֵיוּ אֲוֹמְרִים בְּפִירוּשׁ לְאֲכִילַת וְלְבָרֶךְ בְּרַכָּה הַמְּאִירָה מִכָּל מִקּוֹם כִּיֹּן שֶׁאֵין כֵּן מִשְׁמַעְתָּה הַשֵּׁם וְכֹל הַפְּסוּקִים אֵין לֹו לִיכְנֵם בְּסַפֵּק בְּרַכָּה שְׁאִינָה לְדִיָּה דָּאָף לְמֵאֵן דְּמַרְשָׁתָּה דְּאִסּוּר דְּרַבְּנֵן הוּא מִכָּל מִקּוֹם אִסּוּר אִסּוּר חֵמֵר הוּא (עֵיין מֵה שֶׁשְׁמַחֵי בִּזְה בְּקוֹנְטְרִים הַכֻּלְלִים מֵעֲרַכְתָּה הַבִּי"ם אֹתָה קַט"ו בְּשֵׁנֵי חֲמַד ח"א) כֹּל שֶׁכֵּן שְׁכַחְתָּה לֹא נִמְלָא בְּפִירוּשׁ מִי שִׁיאֲמַר לְבָרֶךְ וְהִי הַרְבֵּ הַחֻקִּי שֶׁסּוֹבֵר דְּאִכְתָּה מֵאֹתָה בְּאֲכִילַת מֵאָה כֹּל שְׁבַעֲתָה הַיּוֹמִים בְּכָל זֹאת כָּתַב הַרְבֵּ חֵמֵם סוֹפֵר לְדַעַתוֹ דַּחֵן מְזַבְּרִים עַלֵּיה בְּשָׂאֵר יוֹמִים וְלִכֵּן יוֹסֵר נֶטוֹן בְּעֵינֵי לֹוֹמֵר דְּמֵה שְׁכַתָּה הַרְבֵּ יִפֶּה לֵלֵב וְעַלְיוֹ הַבָּא בְּרַכָּה טוֹב שֶׁמְרַבֵּה בְּבִרְכּוֹת כּוֹנֵהוּ שִׁיאֲכַל מֵאָה וְיִבְרָא עַלְמֹו לִיְדֵי חוֹבֵב בְּרַכָּה עַל נְעִילַת יוֹדִים וְהַמוֹחֵל וְבִרְכַת הַמּוֹזֵן אֲכַל בְּרַכָּה עַל אֲכִילַת מֵאָה גַם הוּא מוֹדֵה דַּחֵן לְבָרֶךְ דְּלוֹ יִבִּי אֵלֶּה סַפֵּק הֵאֱ קִיָּיֵמָא לֵן סַפֵּק בְּרִכּוֹת לְהַקְלֵל וְבִרְכַת הַמְּאִירָה אֵין מִשְׁכַּחְתָּה :

וְמֵה שְׁכַתָּה עוֹד הַרְבֵּ יִפֶּה לֵלֵב דְּמַדְבְּרֵי הַרְבָּבִיעִי בְּרַמּוּזֵי עַל הַחֵמֵר מִשְׁמַע דְּגַם בַּיּוֹם רִאשׁוֹן אִיכָתָה חוֹבֵב אֲכִילַת מֵאָה וְלֹא דוּקָא בְּלִילָה מִמֵּה שְׁכַתָּה בְּפִרְשָׁתָּה בָּא עַל פְּסוּק צַעֲרָב אֲכִילְתָּ מֵאָה חֲסֵר וְי"ו שֶׁשָׁם יוֹמִים אִיכָתָה רְשׁוּת לְאֲכִילַת מֵאָה אֵךְ בַּיּוֹם רִאשׁוֹן אֵךְ בְּגַמְטְרִיא חוֹבָה שֶׁאֵין חוֹבָה אֵלֶּה אֵלֶּה בַּיּוֹם רִאשׁוֹן עַכ"ל דְּמוֹכַח דְּגַם בַּיּוֹם רִאשׁוֹן אִיכָתָה חוֹבָה דְּבַיּוֹם רִאשׁוֹן מִשְׁמַע כֹּל הַיּוֹם בְּרַמְטְרִין בְּפִסְחִים ד' ל"ו ע"ב מִגִּין לְפִסְחָה מִלְּרִים שֶׁאֵין חִימוּטָה טוֹבָה אֵלֶּה יוֹם אֲחָד שֶׁנִּתְּבָרַר לֹא יֵאֲכַל חֲמֵן וְהַמּוֹךְ לִיָּה הַיּוֹם וְפִירְשָׁתָּה רַשִּׁי יוֹם אֲחָד מִשְׁמַע כֹּל הַיּוֹם הִכִּי נִמְי דְּכַתִּיב בַּיּוֹם רִאשׁוֹן הוּא כֹּל הַיּוֹם לִילָה וְיָם עַכ"ל אֵין דְּבָרֵי נִרְאִים לְדַעַתִּי הַקְּלָרָה וּפְשׁוּט דְּהַרְבָּבִיעִי בְּרַמּוּזֵי לֹא נִשְׁטָן לְרַמּוֹת דְּאִיכָתָה חוֹבֵב אֲכִילַת מֵאָה גַם בַּיּוֹם (הַסֵּךְ מִמֵּה שְׁכַתָּה אִיכָתָה גוֹפִיָּה בְּסוּר ס' עַת"ס דְּרַק בְּלִילָה רִאשׁוֹנָה חֻיב לְאֲכִילַת וְתַכָּאן וְאֵיןִךְ הִיא רְשׁוּת וְחָף כֵּלִיל רִאשׁוֹן רַק בַּיּוֹם חֻיב) אֵלֶּה כּוֹנֵהוּ לְרַמּוֹת דָּאָף דְּכַתָּה שֶׁשָׁם יוֹמִים הִיא רְשׁוּת בֵּין בַּיּוֹמִים בֵּין בְּלִילֹת מִכָּל מִקּוֹם יוֹם רִאשׁוֹן חֲלוּק מֵהֶם דְּהִיב מִיָּהֵל בְּלִילָה דְּכַתִּיב בְּצַרְבֵּי הֵאֱכַלְתָּ מֵאָה וּמִשְׁפָּטֵיה דְּקִרְאָה אֵךְ בַּיּוֹם

הַרְבָּאָן שֶׁבְּצִיּוֹתוֹ דְּרַשִּׁין בְּש"ס שְׁחִיךְ אֲחִיר צַעֲרָב פֶּסַח מוֹשְׁשֵׁה שְׁעוֹת וְלַמַּעֲלָם וְלֹא אֲמַרְוּ שִׁיָּהֵל אֲחִיר כֹּל הַיּוֹם וְחָף כֵּן כּוֹנֵם הַכְּתוּב שְׁבִיּוֹם הַקּוֹדֵם לְפִסְחָה יוֹם כִּי חוֹבֵב הַשְּׁכַחְתָּה וְחָךְ חֲלָק הִכִּי נִמְי כְּשֶׁנִּתְּבָרַר שֶׁכָּא לְרַמּוֹת אֲכִילַת מֵאָה בְּרַאשׁוֹן לֹא שִׁיָּהֵם כֹּל הַיּוֹם בְּחֻיבֵי אֲכִילַת מֵאָה אֵלֶּה שִׁיָּם בְּכֻלְלוֹת הַיּוֹם חוֹבֵב אֲכִילַת מֵאָה וְהִיָּיְתוּ בְּלִילָה דְּכַתִּיב צַעֲרָב הֵאֱכַלְתָּ מֵאֹתָהּ וְלֹא דְמִי לְהִיָּהֵל דְּפִסְחָה רִאשׁוֹן דְּהַתָּם כְּתִיב הַיּוֹם וְהִכָּא כְּתִיב בַּיּוֹם כֵּן נִרְאֶה לִי הַדֵּל שְׁשׂוּט וְנִמְלָא לִפִּי זֶה דַּחֵן מִקּוֹם לְמִנְהַגֵּי הַגִּלְגָּל לְבָרֶךְ עַל אֲכִילַת מֵאָה לֹא בְּאֲכִילַת שְׁנֵי יוֹמִים רִאשׁוֹנִים וְכֹל שֶׁכֵּן בְּשָׂאֵר לֵילֹת וְיּוֹמִים וְרַאֲוִי לְבַעֲלֵל מִנְהַגֵּי הַאֲלֵם כִּי אֵין לֹאֵם יוֹסֵד לְבָרֶךְ בְּרַכָּה שְׁאִינָה לְרִיכָה : **אֲפֵס** כִּי עַז שֶׁמֵּאֲחֵחֵי כְּתִיב בְּקוֹנְטְרִיִּיִּו שֶׁכֵּהוּיָוִי לִפְנֵי אִיזָה שְׁנִים בְּעִיר הַסְּמוּכָה רִאִיתִי בְּסִפְרָה חֲדָשׁ שְׁכַתָּה בְּשֵׁם בִּיאוּרֵי הַגִּרָּא עַל ס"ע א"ח וּבְמַעֲשֵׂה רַב שֶׁמְחַלְטֵי לְהַלְכָם וְלַמַּעֲשֵׂה שֶׁאֲכִילַת מֵאָה מִמֵּה מִן הַתּוֹרָה הִיא בְּכָל יוֹם הַפֶּסַח וְלִפִּי שְׁבַלִילָה הַרְבָּאָן הִיא חוֹבָה קְרָאָו חו"ל אֲכִילַת שָׂאֵר יוֹמִים רְשׁוּת שְׁמֹוֹה לְגַבִּי חוֹבָה מִקְרִיאָה רְשׁוּת אֵלֶּה הַדְּבָרִים מִלְּאֲחֵי בְּקוֹנְטְרִיִּיִּו וְהִיָּה דַעְתִּי אֹו לְחִקְרָה עַל זֶה מִרְבֵּי דוֹרֵט אֵם כְּנִים הַדְּבָרִים שֶׁכֵּן כָּתַב הַגִּרָּא כִּי אֵין מִלְּי בְּעִיר הוּוּ בִּיאוּרֵי הַגִּרָּא לֹאֵם וְלֹא סִפְרָה מַעֲשֵׂה רַב וְגַם לְמוֹדֵעֵי לְרִיךְ אֵם. כָּתַב לְבָרֶךְ גַּם כֵּן עַל אֲכִילַת מֵאָה כֹּל שְׁבַעֲתָה אַחֲרֵי שֶׁלְּדַעַתוֹ מִמֵּה מִן הַתּוֹרָה הִיא לְאֲכִילַת מֵאָה כֹּל שְׁבַעֲתָה (כְּמוֹ שְׁכַתָּה בְּשֵׁמוֹ בְּסִפְרָה הַגִּלְגָּל) אֹו שֶׁסּוֹבֵר דַּעַת הַחֻקִּיִּי לִפִּי מֵה שְׁכַתָּה בְּדַעַתוֹ הַגִּלְגָּל חֵמֵם סוֹפֵר הַגִּלְגָּל דָּאָף דְּמֵאָה אִיכָתָה אֵינוֹ מְזַבְּרֵךְ אֵלֶּה בְּשֵׁנֵי לֵילֹת שֶׁהֵאֱכִילָה בְּהֶם חוֹבָה עַל כֹּל זֶה הִיָּה לְרִיךְ לְחִקְרָה וּמִלְּאָה מִנִּי אֲחִירָה וְעַתָּה עַל יְדֵי מַעֲשֵׂה הַגִּלְגָּל כַּשְׁעוֹרְתֵי לְחִקְרָה עַל זֶה :

וְזֹאת אֲשֶׁר הִסִּיב בִּזְה הַגִּלְגָּל הַמְּפִרְסָם קַס"ח מוֹהַר"ר יוֹסֵף זְכַרְיָה שְׁטַעֲרֵין י"ו בְּגִדוֹן שֶׁאֲלָחוּ בְּשֵׁם הַמַּעֲשֵׂה רַב וּמִבְּקָשׁ לְהוֹדִיעֵנו אֵם הַמִּיבֵּן מְדַבְּרֵיִו הַחֻקִּיִּי כְּמוֹ שְׁכַתָּה חֵמֵם סוֹפֵר בְּדַעַתוֹ כִּיֹּן דְּמַכֵּל מִקּוֹם אֵין עַלְיוֹ חוֹבָה לְאֲכִילַת דוּקָא מֵאָה אֹו שְׁדַעַתוֹ גַּם כֵּן לְבָרֶךְ לְמִלְּאֹוֹת חֲפֵטָה הַנְּנִי לְהַעֲתִיק לְשׁוֹט בְּשִׁלְמוֹת בְּאֵשׁ אֵינוֹ בְּנִמְלָא בְּנִחְנָהוּ לְעֵינֵי עַלְיוֹ וְח"ל בְּזוֹת קַפ"ה שְׁבַעֲתָה יוֹמִים הֵאֱכַלְתָּ מֵאֹתָהּ כֹּל שְׁבַעֲתָה מֵאֹתָהּ וְאֵינוֹ קוֹרָא לֵה רְשׁוּת אֵלֶּה לְגַבִּי לִילָה רִאשׁוֹנָה שֶׁהִיא חוֹבָה וּמֵאֹתָהּ לְגַבִּי חוֹבָה רְשׁוּת קְרִי לֵה אֵף עַל פִּי כֵּן מִמֵּה מְדַאֲוִרִיָּהֵה הִיא וְכֵן פִּירְשׁוּ יוֹם טוֹב אֵינוֹ לְרִיךְ אֹוֹת פֶּסַח וּמֵאֵה טוֹכּוֹת בְּסוּכָה וְעוֹד כְּמֵה רִאִיתִי וְהִיָּה מִתְּבָרַר מֵאֹד מֵאֹתָהּ אֲכִילַת מֵאָה כֹּל שְׁבַעֲתָה וּבַיּוֹם טוֹב הַאֲחֵרוֹן הִיָּה אֲוֹכַל הַעוּדָה שְׁלִישִׁיָה אֵף שֶׁלֹּא הִיָּה אֲוֹכַל שְׁלֹשׁ הַעוּדוֹת בְּשָׂאֵר יוֹמִים טוֹבִים מִפְּנֵי חֲבִיבַת מֵאֹתָהּ אֲכִילַת מֵאָה שְׁמַעַתָּה הוֹלֵךְ לוֹ וּבְמִוְלָאֵי יוֹם טוֹב הִיָּה מִשְׁתַּדֵּל לְטַעוֹם חֲמֵן וְכֵן חֲדָשׁ בְּאֹרְחָא גְבִיָּה מְמִיסֵר וְהִיָּה נִמְנַע לְאֲכִילַת לְאַחַר פֶּסַח מֵאָה שְׁיֹאֲלִין בָּהּ יְדֵי חוֹבָהוּ בְּפִסְחָה וְכֹל זֶה לְהִכִּירָה לְעִיָּית הַמְּאִירָה שֶׁאֵין עוֹשִׂין אֹוֹתָם לְסַנְאָה אֵלֶּה מִפְּנֵי גִזְרַת הַבּוֹרָא יִבְרָךְ שְׁמוֹ עַכ"ל הַמַּעֲשֵׂה רַב וּבְשַׁעֲרַת הַמִּבְרִיא לְבִית הַדְּפוּס בְּדוּסוֹ וְאֹרְשָׁא בְּשֵׁנֵי תִרְיָח וְלֹא מִכָּר שְׁמוֹ עַל מֵה שְׁכַתָּה וּמֵאֹתָהּ לְגַבִּי רְשׁוּת וְכו' ח"ל א"ס עֵיין חוֹם' בְּרִכּוֹת ט' ע"א ד"ה טַעַם וְכו"כ פִּרְקָא קַמָּא דְּשַׁבָּת סוּגִיא דְּלֹא יִשַׁב אֵרֶם לְפִנֵּי הַסֵּפֶר וְכֵן דַּעַת רׁוֹב הַסּוֹסְקִים שֶׁפִּסְלָם עַרְבִיָּה מֵאֹתָהּ אֵף עַל פִּי שְׁקִרְאוֹהֵי רְשׁוּת וְעַל מֵה שְׁכַתָּה טוֹכּוֹת בְּסוּכָה א"ס עֵיין ס"ע שְׁלֹו ס' ל"א ס"ק ג' וְעֵיין חוֹסְפּוֹת מִנְחוֹם ל"ו ד"ה יֵאֲלוּ וְחוֹסְפּוֹת עַרְבּוּבִין ל"ו ד"ה יוֹמִים וְאִפְשָׁר שְׁדַעַת הַגִּלְגָּל דְּכֹל מִיְדֵי דְּלֹא מִיִּתְּבָרַר אֵלֶּה בְּלֹא לֹא בְּעַשָׂה לֹא מִקְרִי אֹוֹת וְחָף לְהַמְפְּרָשִׁים שֶׁהֵאֱוֹתָה הוּא שְׁבִיבָתָה מִלְּאֲכָה שְׁאִנִּי אִסּוּר מִלְּאֲכָה מִשְׁכַּחְתָּה וְיּוֹמִים טוֹבִים שֶׁהוּא בְּעַשָׂה וְלֹא חֲטָשָׁה כְּשֶׁכַתָּה רִישׁ ד' כ"ה וְכוּלָּה ד' ח' עַכ"ל הַמְּנִיָּה : **וּבְעִיקָר** הַסְּבָרָה מִתְּחַלְּסָה סוֹפֵר לְהַחֻקִּיִּי עֵיין בְּרִכּוֹת ד' מ"ט ע"ב דַּחֵן בְּעִי לֹא אֲכִילַת וְכו' חֵם רַק לְעַנְיָן אֵי מִחוּרְדִּין וְעֵיין בְּפִנֵּי יְהוֹשֻׁעַ פִּסְחִים ד' כ"ח ע"ב ד"ה בְּשַׁעַם שִׁיעֵט בְּקוֹם אֲכִילַת מֵאָה וְכו' דְּמֵאֵי קִאֲמַר וּבְשַׁעַתָּה קִאֲיֵט בְּקוֹם אֲכִילַת מֵאָה אֵינוֹ כְּכָל הַאֲכִילַת חֲמֵן וְהִיא כְּכָל שְׁבַעֲתָה יוֹמִים אֵינוֹ בְּקוֹם אֲכִילַת מֵאָה לְבַר מְלִילָה רִאשׁוֹנָה קְרִיָּו חוֹבָה וְעַל כְּרַחֲמֵי דָּאָף עַל גַּב דְּאֵינוֹ מֵאֹתָהּ אֵלֶּה רְשׁוּת אֲפִילוֹ הִכִּי שִׁיךְ הֵאֱ לִישְׁנָא לְכוּן דְּכַתִּיב לְהִדְרִיא שְׁבַעֲתָה יוֹמִים הֵאֱכַלְתָּ מֵאֹתָהּ וְעוֹד אִפְשָׁה לְוֹמֵר דְּלִרְבִּי שְׁמַעֲוֵן כְּכָל שְׁבַעֲתָה יוֹמִים אֲכִילַת מֵאָה שֶׁשְׁעָרָה דְּקִרְאָה דֵּהֵא לְקַמֵּן סוּף פִּרְקָא עַרְבּוּ פִּסְחִים

